

Monumentnummer*: 512702

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 oktober 2000
Kadaster deel/nr 82964/6

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Zaltbommel	Zaltbommel	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Zaltbommel	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Zaltbommel	A			3042

*Omschrijving***

Inleiding

Vrijstaande pomp 'de Waterman' van het type DRINKWATERPOMP, vervaardigd van Belgische hardsteen in 1736 in opdracht van de gemeente Zaltbommel. Van oorsprong is de waterpomp gesitueerd in de Gasthuisstraat te Zaltbommel, waar hij tot 1901 in gebruik is geweest als drinkwaterpomp. Vanaf 1901 tot 1965 verbleef de waterpomp in het rijksmuseum te Amsterdam. Vanaf 1965 is de pomp weer in het bezit van de gemeente Zaltbommel, die in 1994 officieel eigenaar is geworden. Na herstel is de pomp omstreeks 2000 teruggeplaatst op de oorspronkelijke locatie in de Gasthuisstraat.

Omschrijving

Vrijstaande, hardstenen DRINKWATERPOMP bestaande uit een holle sokkel met vierkante plattegrond, waarop een in halve lijve weergegeven figuur met dolfijn van massief hardsteen. Aan drie zijden van de hardstenen sokkel met geprofileerde plint zijn licht verdiepte velden aangebracht, waarvan de hoeken zijn versierd met schelpmotieven. In het midden van elk van deze velden bevindt zich in licht reliëf een vlakke rozet. Aan de achterzijde een kleine smeedijzeren deur, waarachter de leidingen. De figuur op de sokkel is afgebeeld als een bebaarde man met lauwerkrans om het hoofd en een draperie rondom het onderlichaam. Midden voor het lijf bevindt zich een dolfijn met opengesperde bek waarvan de staart op de rechterschouder van de man rust, achter de nek langs. De kop

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van de dolfin bevindt zich onderaan, voor de buik van de man. De dolfin dient als uitloop van het water. In de dekplaat en onder in de rug van de man een gat ten behoeve van het pompkanaal. Het geschilderde, smeedijzeren zwengelmecanisme bevindt zich tegen het achterlijf van de man. In de sokkel een leiding voor de aan- en afvoer van het drinkwater.

Waardering

Vrijstaande pomp 'de Waterman' van het type DRINKWATERPOMP, vervaardigd in 1736 van Belgische hardsteen, is van algemeen architectuurhistorisch, cultuurhistorisch en stedenbouwkundig belang:

- als goed voorbeeld van een gaaf bewaarde achttiende eeuwse vrijstaande, hardstenen drinkwaterpomp zeldzaam vormgegeven. Op een holle, hardstenen, vierhoekige sokkel bevindt zich een in halve lijve weergegeven figuur met dolfin met aan de achterzijde het zwengelmecanisme.
- als voorbeeld van een drinkwaterpomp gesitueerd aan de Gasthuisstraat te Zaltbommel, de oorspronkelijke locatie van de pomp in 1736.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Straatmeubilair

Functie

Pomp

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument